

Ja čudovište – Razgovori sa dželatom

Slobodan Gavrilović

Aletea

2023

Razgovori s egzekutorom, ubojitog naslova „Ja. dželat“, potpuno su novi oblik literature kod nas, pogotovu kad je reč o autentičnom svedočenju čoveka koji je bespogovorno izvršavao smrtnu kaznu u vremenu vladavine KPJ. Sagovornik ovoj ličnosti jeste Slobodan Gavrilović, koji je već uveliko zagazio u četvrtu deceniju pomnog sociološkog sabiranja i ispitivanja, kao i tumačenja pojma Zla. Početna ideja o staljinizmu kao dželatstvu rodila je četiri knjige o žrtvi, o Živojinu Pavloviću, pa joj se sada kao simetrični parnjak javljaju i četiri knjige o dželatu. Proizlazilo bi stoga kako je institucija dželata neophodno vezana sa žrtvom (svakoj od njih identični broj posvećenih i napisanih knjiga), ali je time Slobodan Gavrilović otvorio i širu, nikako i metafizičku, temu o tom da li žrtva potrebuje egzekutora ili, obrnuto, dželat postoji ukoliko ima i žrtve, koja nije uvek neminovno i krivac.

Mirjana Stefnović